धोरण : 9 संस्कृत

17. आचार्य: चरक:

स्वाध्याय

स्वाध्याय

प्रश्न 1. विकल्पेभ्यः समुचितम् उतरं चिनुत ।

(1)चरकसंहितायाः प्रकरणेषु कति अध्यायाः सन्ति ?

(क) 120 (ख) 122

(ग) 100 (घ) 210

(2) हिताहारविहारसेवी नरः कीदृशो भवति ?

(क) अरोगी (ख) विद्वान्

(ग) आप्तसेवी (घ) बलवान्

(3) 'ज्वरः' शब्दस्य अर्थः कः ?

(क) ઝવેરાત

(ख) તાવ

(ग) જરાક (થોડું)

(घ) જરા (ઘડપણ)

(4) 'उचितः' शब्दस्य विरुद्धार्थः कः ?

(क) निश्चिंतः

(ख) अरुचिः

(ग) सूचितः

(घ) अनुचितः

(5) 'रोगरहितः' शब्दस्य समासप्रकारं लिखत ।

(क) षष्ठी तत्पुरुष (ख) द्वितीया तत्पुरुष

(ग) तृतीया तत्पुरुष (घ) पञ्चमी तत्पुरुष

(6) 'कुत्रापि' शब्दस्य योग्यसन्धिविच्छेदं दर्शयत ।

(क) कुत्रा + अपि (ख) कुत्र + अपि

(ग) कु + तत्र + अपि (घ) कु + त्रापि

प्रश्न 2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उतराणि संस्कृतभाषायां लिखत-

(1) आचार्यचरकस्य कः ग्रन्थः सुप्रसिद्धः वर्तत?

- 'चरकसंहिता' नाम आचार्यचरकस्य ग्रन्थः सुप्रसिद्धः वर्तते ।

(2) चरकस्य ग्रन्थे कस्य व्याख्यानं वति?

- चरकस्य ग्रन्थे सहसद्वयम् औषधयोगाना विस्तृत व्याख्यान वर्तते।

(3) औषधस्य आवश्यकता कदा भवति?

- यदा रोगः शरीरे प्रविशति, तदा औषधस्य आवश्यकता भवति।

(4) स्वास्थ्ये कस्य प्रभावो भवति?

- स्वास्थ्ये व्यवहारस्य प्रभावो भवति ।

प्रश्न 3. रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्नवाक्यं रचयत-

(कस्य, केन, कः, कस्मै)

(1) चरकाचार्यस्य चरकसंहितानामकः सुप्रसिद्धः ग्रन्थः वर्तते ।

➢ कस्य चरकसंहितानामकः सुप्रसिद्धः ग्रन्थः वर्तते?

(2) चरकाचार्यः भारते औषधविज्ञानस्य प्रवर्तकः इति मन्यते।

➢ कः भारते औषधविज्ञानस्य प्रवर्तकः इति मन्यते?

(3) <u>मानवेन</u> सम्यक् व्यवहारः करणीयः ।

- केन सम्यक् व्यवहारः करणीयः?

प्रश्न 4. वर्गसहितम् अनुनासिकपदं लिखत-

उदा., संजात:	-	च वर्ग:	सञ्जातः
(1) परंतु	-	त वर्ग:	परन्तु
(2) तदानींतनम्	-	त वर्ग:	तदानीन्तनम्
(3) संमिल्य	-	प वर्ग:	सम्मिल्य
(4) अंगम्	-	क वर्ग:	अङ्गम्

प्रश्न 5. अधोदत्तानां वाक्यानां गुर्जरभाषायाम् अनुवादं कुरुत-

(1) आयुर्वेदस्य प्राचीनतमेषु विश्वविख्यातेषु च ग्रन्थेषु अस्य गणना भवति।

અનુવાદ :

આયુર્વેદના સૌથી જૂના અને વિશ્વપ્રસિદ્ધ ગ્રંથોમાં આની ગણતરી થાય છે.

(2) अत्र प्रायः सहस्रद्वयम् औषधयोगानां विस्तृतं व्याख्यानमस्ति ।

અનુવાદ :

અહીં લગભગ બે હજાર ઔષધયોગોનું વિસ્તૃત વર્ણન છે.

(3) निखिलमपि आयुर्वेदसाहित्यम् आचार्यचरकस्य उच्छिष्टमस्ति ।

અનુવાદ :

આખુંય આયુર્વેદસાહિત્ય આચાર્ય ચરકનું 'એઠું' છે.

(4) यः नरः हितस्य आहारस्य विहारस्य च सेवनं करोति सः रोगरहितो भवति ।

અનુવાદ : જે માણસ હિતકારી આહાર અને વિહારનું સેવન કરે છે તે રોગરહિત થાય છે.

(5) यदा रोगः शरीरे प्रविष्टो भवति तदा औषधस्य आवश्यकता भवति ।

અનુવાદ :

જ્યારે રોગ શરીરમાં પ્રવેશે છે ત્યારે ઔષધની જરૂરિયાત હોય છે.

Thanks

For watching